DET KONGELEGE
ARBEIDSDEPARTEMENT

Prop. 137 LS

(2009–2010)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Trygdeoppgjeret 2010 og endringar i lov om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg (auke av stønadssatsane)

Kap. 611, 612, 615, 616, 660, 664, 666, 667, 2620, 2651, 2655, 2670 og 2680

Innhald

1 Innleiing 5

2 Drøftingane med organisasjonane om regulering av grunnbeløpet 6

3 Verknader av framlegget til pensjonsregulering 8

4 Nærare om utviklinga i grunnbeløpet og løner dei seinare åra 8

5 Skattereglane for pensjonistar i 2010 9

6 Krigspensjonering 10

7 Avtalefesta pensjon 10

8 Pensjonstrygda for sjømenn 10

9 Statspensjonar og andre pensjonsforhold 11

10 Auke i særtillegget som følgje av trygdeoppgjeret 2008 11

11 Supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg 11

11.1 Innleiing 11

11.2 Endring av satsane for supplerande stønad 12

11.3 Ikraftsetjing. Økonomiske og administrative konsekvensar 12

Vedlegg

1 Tabellar 16

2 Protokoll fra møtet 10. mai 2010 mellom representanter for staten og representanter fra Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Norge, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, Unio og Akademikerne for å gjennomgå rapporten fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene Om grunnlaget for inntektsoppgjørene 2010 av 26. mars 2010 23

3 Protokoll fra drøftingene mellom Regjeringen og Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Norge, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, Unio og Akademikerne om regulering av grunnbeløpet i folketrygden fra 1. mai 2010 24

DET KONGELEGE
ARBEIDSDEPARTEMENT

Prop. 137 LS

(2009–2010)
Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Trygdeoppgjeret 2010 og endringar i lov om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg (auke av stønadssatsane)

Tilråding frå Arbeidsdepartementet av 4. juni 2010, godkjend i statsråd same dagen. (Regjeringa Stoltenberg II)

1 Innleiing

Regjeringa gjer med dette framlegg om å regulere grunnbeløpet (G) med verknad frå 1. mai 2010 og å auke løyvingar på statsbudsjettet for 2010 som følgje av reguleringa.

Regjeringa har lagt dei retningslinjene Stortinget fastsette i 2003 til grunn for framlegget. Dermed er pensjonistane sikra ei inntektsutvikling minst på linje med lønstakarane.

Reguleringa av grunnbeløpet har vore drøfta mellom Regjeringa og Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Noreg, Unio, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund og Akademikerne. Partane blei samde om å auke grunnbeløpet med 2760 kroner frå 1. mai i år.

Regjeringa gjer framlegg om at grunnbeløpet blir auka frå 72 881 kroner til 75 641 kroner frå 1. mai 2010, det vil seie med 3,79 prosent. Det gjennomsnittlege grunnbeløpet aukar då med 3,77 prosent frå 2009 til 2010.

I trygdedrøftingane i 2008 blei partane samde om ein plan for å trappe opp minstepensjonen til einslege pensjonistar slik at han frå 1. mai 2010 utgjer to gonger grunnbeløpet. Første steg i denne planen var å heve den ordinære satsen for særtillegget frå 79,33 prosent til 94 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2008. Satsen blei trappa vidare opp til 97 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2009. Siste steg i planen er å trappe han opp til 100 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2010.

I samband med handsaminga av statsbudsjettet for 2010, jf. Prop. 1 S (2009–2010), blei den ordinære satsen for særtillegget auka til 100 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2010. Meirutgiftene for 2010 som følgje av høgare sats er om lag 205 mill. kroner.

Som følgje av auken i særtillegget frå 1. mai 2010, foreslår Regjeringa at satsane for supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg blir auka tilsvarande. Kostnadene ved framlegget er rekna til 3,5 mill. kroner.

Etter framlegget aukar pensjonane til einslege minstepensjonistar frå 1. mai 2010 med 7704 kroner til 151 272 kroner per år. For ektepar der begge er minstepensjonistar aukar pensjonen med 14 592 kroner til 279 864 kroner per år.

Meirutgiftene for 2010 som følgje av høgare grunnbeløp og auka satsar for supplerande stønad blir om lag 5 603 mill. kroner.

Kap. 611, 612, 615, 616, 660, 664, 666, 667, 2620, 2651, 2655, 2670 og 2680

2 Drøftingane med organisasjonane om regulering av grunnbeløpet

Etter retningslinjene for trygdeoppgjeret som Stortinget vedtok 28. mai 2003, jf. Innst. S. nr. 223 (2002–2003), skal grunnbeløpet bli regulert ut frå

- eventuelle avvik mellom den venta og reelle inntektsutviklinga siste året
- venta inntektsutvikling i reguleringsåret
- ei vurdering av om det er grunnlag for å ta omsyn til «særlege tilhøve».

I trygdeoppgjeret i 2009 blei det lagt til grunn at lønene til lønstakarane i alt auka med 4 prosent frå 2008 til 2009. I rapporten frå Det tekniske berekningsutvalet for inntektsoppgjera av 26. mars 2010 er lønsveksten for lønstakarar i alt frå 2008 til 2009 rekna til 4,1 prosent. Det var dermed i utgangspunktet eit avvik mellom den venta og den faktiske lønsveksten frå 2008 til 2009 på 0,1 prosentpoeng.

Same dagen som trygdedrøftingane gjekk føre seg den 20. mai, blei partane gjort kjent med at Statistisk sentralbyrå (SSB) hadde oppjustert lønsveksten for arbeidstakarar i alt frå 2008 til 2009 frå 4,1 prosent til 4,5 prosent. I omtalen av endringa skriv SSB følgjande:

> «Tall for 2009 er revidert som følge av at ny informasjon er innarbeidet. Nye tall viser at veksten i årslønn for alle lønnstakere fra 2008 til 2009 er revidert opp fra 4,1 prosent til 4,5 prosent. Veksten i lønn per normalårsverk er oppjustert fra 3,5 til 4,1 prosent. Hovedgrunnen for oppjusteringene er ny informasjon om lønnssummer for 2009 fra Lønns- og trekkoppgaveregisteret publisert 18. mars i år.»

Det blei tatt omsyn til denne oppjusteringa i både krav og tilbod, og eit avvik mellom venta og faktisk lønsvekst frå 2008 til 2009 på 0,5 prosentpoeng blei lagt til grunn. Ein har ikkje funne grunnlag for å korrigere lønsveksten frå 2008 til 2009 som følgje av «særlege tilhøve».

I Revidert nasjonalbudsjett 2010 er venta lønsvekst for lønstakarar i alt frå 2009 til 2010 sett til 3,25 prosent. Ein har heller ikkje funne grunnlag for å korrigere denne som følgje av «særlege tilhøve».

Kravet frå organisasjonane og tilbodet frå staten i trygdeoppgjeret 2010 er refererte under.

Kravet frå organisasjonane

> «Norsk Pensjonistforbund, Landsorganisasjonen i Norge (LO), Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO), Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO), Unio, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) og Akademikerne heretter kalt «organisasjonene» viser til at det fra Arbeidsdepartementets side er blitt varslet at trygdeforhandlingene for 2010 avholdes 18. og 20. mai 2010.
>
> Organisasjonene fremmer med dette følgende krav:
>
> 1. *Etterregulering av grunnbeløpet*
>
> I følge rapporten Om grunnlaget for inntektsoppgjørene 2010 av 26. mars 2010 (NOU 2010:4) fra det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene er lønnsveksten for lønnstakere i alt fra 2007 til 2008 oppjustert fra 6,0 prosent til 6,3 prosent. På denne bakgrunn mener organisasjonene at det foreligger et etterslep på 0,3% fra oppgjøret i 2008. Det fremmes derfor krav om oppjustering av årsnivået for G for 2008 med samme prosent.
>
> Videre konstaterer vi at utvalget har beregnet lønnsveksten for lønnsmottakere i alt til 4,1 % fra 2008 til 2009. I trygdeoppgjøret i 2009 la partene til grunn en årslønnsvekst for alle lønnstakere på 4,0% fra 2008 til 2009. På denne bakgrunn mener organisasjonene at det foreligger et etterslep for denne perioden på 0,1%. Det fremmes derfor krav om oppjustering av årsnivået for grunnbeløpet i 2009 med samme prosent.
>
> 2. *Regulering av grunnbeløpet*
>
> Organisasjonene viser til Innstilling S nr 223 (2002 – 2003). Innstillingen fra sosialkomiteen om vurdering av retningslinjer for trygdeoppgjøret der det blant annet fremkommer at:
>
> «Siktemålet for Regjeringa skal være å gi pensjonister med folketrygdpensjon ei inntektsutvikling minst på linje med utviklingen for yrkesaktive.»
>
> Regjeringens eget anslag for årslønnsvekst for alle grupper fra 2009 til 2010 er på 3 ¼ prosent, slik det fremkommer i revidert nasjonalbudsjett for 2010.
>
> Vi kjenner på tidspunktet for årets trygdeoppgjør til forhandlingsresultatet for frontfagene, men vi kjenner fortsatt ikke til forhandlingsresultatene i offentlig sektor inklusiv helsesektoren som vil kunne bli høyere enn frontfagene.
>
> Retningslinjer for reguleringen av grunnbeløpet slår fast at pensjonister med folketrygdpensjon skal ha en inntektsutvikling minst på linje med de yrkesaktive. Organisasjonene er opptatt av at «minst på linje med» må bety at enkelte oppgjør må innebære en regulering som ligger noe over utviklingen for de yrkesaktive.
>
> På bakgrunn av det ovenfor stående, mener organisasjonene at forholdene ved

årets oppgjør ligger til rette for å tolke Regjeringens anslag for lønnsveksten for alle lønnstakere i alt å utgjøre 3,3% på årsbasis.

På bakgrunn av dette legger vi inn krav om en årsvekst i grunnbeløpet fra 2009 til 2010, etter etterregulering på 0,4% på 3,3 prosent.

3. *Retningslinjene for fremtidig utvikling av løpende pensjon*

Organisasjonene legger til grunn at det også etter at pensjonsreformen trer i kraft fra 2011 vil bli gjennomføret forhandlinger om reguleringen av folketrygdens pensjoner. Det er imidlertid så langt en hel rekke uavklarte spørsmål i den forbindelse, blant annet hvorvidt det vil bli utformet retningslinjer for forhandlingene, og hva disse eventuelt vil inneholde. Organisasjonene mener det er avgjørende at slike retningslinjer inneholder tydelige bestemmelser knyttet til fremtidig etterregulering av pensjonene i folketrygden.»

Tilleggskravet frå organisasjonane

«Vi viser til de samlede krav som organisasjonene har overlevert Statsråden i møte 18. Mai og som på det tidspunkt hadde sin bakgrunn i de opplysninger som var fremkommet i rapport fra det tekniske beregningsutvalg samt revidert nasjonalbudsjett.

Den 20. Mai er vi gjort kjent med reviderte nasjonalregnskapstall som oppjusterer lønnsveksten for et normalårsverk fra 3,5 til 4,1 prosent. En økning på 0,6 %.

I teknisk beregningsutvalg og trygdeoppgjørene forholder vi oss til vekst i årslønn (eksklusiv overtid og sykefravær). Dette nye tallet er ennå ikke publisert, men vi har fått oss forelagt at dette tallet er oppjustert fra 4,1 til 4,5 prosent. Det betyr at vi har et *etterreguleringskrav på 0,5 prosent og ikke 0,1 prosent for 2009.*

Vi viser avslutningsvis til organisasjonenes protokolltilførsel fra fjorårets trygdeforhandlinger:

Organisasjonene viser til at de tre siste reguleringene har innbefattet en større etterregulering i forhold til anslått lønnsutvikling i RNB. Dersom denne utviklingen gjør seg gjeldende også for anslaget på lønnsutviklingen for 2009 mener organisasjonene at dette må tas hensyn til ved reguleringen i 2010. En slik systematisk etterregulering og forsinket utbetaling over tid, bør da kompenseres.

Med siste tids endringer i tallgrunnlaget velger vi å ta opp igjen denne protokolltilførselen.»

Tilbodet frå staten

«I henhold til retningslinjene for regulering av grunnbeløpet i folketrygden vedtatt av Stortinget i 2003, legges følgende til grunn ved regulering av grunnbeløpet fra 1. mai 2010:

1. Avviket mellom forventet lønnsvekst lagt til grunn ved reguleringen i 2009 (4,0 prosent) og faktisk lønnsvekst (4,5 prosent) fra 2008 til 2009, settes til 0,5 prosentpoeng.
2. Forventet lønnsvekst fra 2009 til 2010 anslås til 3 ¼ (3,25) prosent, jf. anslaget for lønnsveksten for lønnstakere i alt i Revidert nasjonalbudsjett 2010.

Ut fra ovenstående forutsetninger legger staten til grunn at grunnbeløpet økes med 2760 kroner, fra 72 881 kroner til 75 641 kroner, fra 1. mai 2010, som tilsvarer en økning på 3,79 prosent. Dette innebærer at gjennomsnittlig grunnbeløp øker med 3,77 prosent fra 2009 til 2010.

Det vises ellers til at det ordinære særtillegget skal heves til 100 prosent av grunnbeløpet med virkning fra 1. mai 2010 i tråd med avtalen i trygdeoppgjøret i 2008. Økningen ble vedtatt av Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2010, og kommer i tillegg til rammen for trygdeoppgjøret.»

Under drøftingane kom staten med følgjande presisering:

«Innenfor vedtatt regelverk er Regjeringen, i god tid før neste trygdeoppgjør, innstilt på å imøtekomme organisasjonenes ønske om et eget møte om prosessen rundt de årlige reguleringene.»

Protokollane frå eit førebuande møte 10. mai 2010 og frå drøftingane 18. og 20. mai 2010 følgjer som vedlegg til proposisjonen.

I drøftingane blei staten, Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Noreg, Unio, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund og Akademikerne samde om å auke grunnbeløpet i folketrygda med 2760 kroner, frå 72 881 kroner til 75 641 kroner frå 1. mai 2010. Det gir ein auke i gjennomsnittleg grunnbeløp på 3,77 prosent frå 2009 til 2010.

Organisasjonane har ein protokolltilførsel der dei viser til at grunnlaget for trygdeoppgjeret i 2009 blei endra i rapporten frå TBU (NOU 2010: 4). Endringa ville, om tala hadde vore kjende ved oppgjeret i 2009, gitt 0,3 prosentpoeng høgare regulering av grunnbeløpet. Organisasjonane føreset at Regjeringa legg til rette for at det i framtida blir lagt til grunn dokumentert lønsutvikling utan omsyn til når tala blir offentlege.

Tabell 3.1 Utviklinga av minstepensjonane og pensjonane for unge uføre i perioden 1.05.1992 - 30.04.2011. Kroner.

	Minstepensjon				Unge uføre fødde etter 1940	
	Einslege		Ektepar			
	Per år	Per md.	Per år	Per md.	Per år	Per md.
1.05.92-30.04.93	58 583	4 882	94 752	7 896	87 096	7 258
1.05.93-31.12.93	59 868	4 989	96 816	8 068	88 992	7 416
1.01.94-30.04.94	59 868	4 989	101 088[1]	8 424[1]	88 991	7 416
1.05.94-31.12.94	61 116	5 093	103 200	8 600	90 852	7 571
1.01.95-30.04.95[2]	61 512	5 126	103 992	8 666	90 852	7 571
1.05.95-30.04.96	63 372	5 281	107 136	8 928	93 600	7 800
1.05.96-30.04.97	66 240	5 520	111 984	9 332	97 836	8 153
1.05.97-30.04.98[3]	69 360	5 780	117 456	9 788	101 412	8 451
1.05.98-30.04.99[4]	81 360	6 780	140 040	11 670	108 252	9 021
1.05.99-30.04.00	84 204	7 017	144 912	12 076	112 032	9 336
1.05.00-30.04.01	88 032	7 336	151 512	12 626	117 132	9 761
1.05.01-30.04.02	92 100	7 675	158 520	13 210	122 544	10 212
1.05.02-30.04.03	97 140	8 095	167 208	13 934	129 252	10 771
1.05.03-30.04.04	101 964	8 497	181 200[5]	15 100	135 660	11 305
1.05.04-30.04.05	105 408	8 784	190 248[6]	15 854	140 244	11 687
1.05.05-30.04.06	108 852	9 071	199 512[7]	16 626	144 828	12 069
1.05.06-30.04.07	112 788	9 399	206 712	17 226	150 060	12 505
1.05.07-30.04.08	119 820	9 985	219 600	18 300	159 420	13 285
1.05.08-30.04.09[8]	136 296	11 358	251 496	20 958	173 532[9]	14 461
1.05.09-30.04.10[10]	143 568	11 964	265 272	22 106	180 012	15 001
1.05.10-30.04.11[11]	151 272	12 606	279 864	23 322	186 828	15 569

1 Heving av sats for særtillegget for ektepar frå 1.01.1994. Ny sats 2 x 60,5 pst. av grunnbeløpet, dvs. dobbelt av ordinær sats og ny minstesats.
2 Heving av sats for særtillegget frå 1.01.1995. Ordinær sats utgjorde 61,55 pst. av grunnbeløpet.
3 Heving av sats for særtillegget frå 1.05.1997. Ordinær sats utgjorde 63,2 pst. av grunnbeløpet (minstesats 57,5 pst).
4 Heving av sats for særtillegget frå 1.05.1998. Ordinær sats utgjorde 79,33 pst. av grunnbeløpet, medan minstesats er 74 pst. av grunnbeløpet.
5 Grunnpensjonen for ektepar auka frå 0,75 G til 0,8 G frå 1.05.2003.
6 Grunnpensjonen for ektepar auka til 0,825 G frå 1.05.2004.
7 Grunnpensjonen for ektepar auka til 0,85 G frå 1.05.2005.
8 Ordinær sats for særtillegget auka til 94 pst. av grunnbeløpet frå 1.05.2008.
9 Dei medrekna framtidige pensjonspoenga for unge uføre blei heva frå 3,30 til 3,50 frå 1.05.2008.
10 Ordinær sats for særtillegget auka til 97 pst. av grunnbeløpet frå 1.05.2009.
11 Ordinær sats for særtillegget aukar til 100 pst. av grunnbeløpet frå 1.05.2010.
Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

3 Verknader av framlegget til pensjonsregulering

Meirutgiftene ved framlegget om å auke grunnbeløpet med 2760 kroner frå 1. mai 2010 blir på om lag 5 600 mill. kroner, jamført med reglar og satsar før 1. mai 2010. Av dette er 5 221 mill. kroner ytingar frå folketrygda og supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg, og 379 mill. kroner auka utgifter til statspensjonistane frå 1. mai 2010. I tillegg kjem kostnadene ved å auke satsane for supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg på 3,5 mill. kroner.

Tabell 3.1 viser utviklinga av minstepensjonane og pensjonane for unge uføre fødde etter 1940 frå 1. mai 1992 etter framlegget til pensjonsregulering.

4 Nærare om utviklinga i grunnbeløpet og løner dei seinare åra

Tabell 4.1 viser utviklinga i grunnbeløpet og i inntektene før skatt for pensjonistar i folketrygda og lønstakarar i perioden 2002–2009. Dei fleste pen-

Tabell 4.1 Utvikling i grunnbeløpet, minstepensjonane, gjennomsnittleg alders- og uførepensjon og inntekta for lønstakarar. Prosentvis endring frå året før og gjennomsnittleg endring per år 2002 - 2009.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Endring 2002–2009	Endring per år
Grunnbeløp	5,1	3,9	3,3	3,5	5,38	5,5	4,2	35,3	4,4
Minstepensjon for einslege	5,1	3,9	3,3	3,5	5,38	11,3	7,9	47,8	5,7
Minstepensjon for ektepar/sambuande	7,4	6,1	4,9	4,0	5,38	11,9	8,2	58,6	6,8
Alderspensjon i gjennomsnitt[1]	6,6	5,4	4,8	4,8	6,5	7,6	6,1	50,0	6,0
Uførepensjon i gjennomsnitt	6,7	3,3	3,9	3,7	5,4	6,7	4,6	39,7	4,9
Lønstakarar i alt	4,5	3,5	3,3	4,1	5,4	6,3	4,5	36,2	4,5
Industriarbeidarar i NHO- området	3,5	3,6	3,4	3,6	5,5	5,7	3,9	33,1	4,2
Statstilsette	4,3	3,7	3,4	4,5	5,1	6,7	4,4	36,8	4,6
Kommunetilsette	4,4	3,8	3,4	3,9	4,8	6,7	4,6	36,2	4,5

[1] Gjennomsnittleg pensjon er rekna ut frå rekneskapen.
Kjelde: Det tekniske berekningsutvalet NOU 2010: 4 og Arbeids- og velferdsdirektoratet.

sjonistane har inntekter i tillegg til pensjonsinntekta. Utviklinga i desse inntektene er ikkje med her.

Pensjonane til den einskilde aukar til vanleg tilsvarande veksten i grunnbeløpet. Gjennomsnittleg pensjon har likevel auka med meir enn grunnbeløpet. Dette kjem av at pensjonistane i aukande grad har tent opp tilleggspensjon. Vidare har pensjonane for ektepar og sambuande auka sterkare enn grunnbeløpet i åra 2002–2009. Årsaka er at grunnpensjonen for ektepar og sambuande auka frå 0,75 G til 0,8 G frå 1. mai 2003, til 0,825 G frå 1. mai 2004 og til 0,85 G frå 1. mai 2005. Den siste endringa fekk heilårsverknad i 2006.

Pensjonane for dei einslege minstepensjonistane har auka meir enn grunnbeløpet av di særtillegget ordinær sats blei auka til frå 79,33 prosent til 94 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2008, og til 97 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2009. For ektepar og sambuande med minstepensjon var veksten sterkare både på grunn av auken i særtillegget og av di grunnpensjonen blei trappa opp.

Auken i grunnbeløpet i perioden 2002–2009 er 35,3 prosent, medan veksten for lønstakarar i alt var 36,2 prosent. Årsaka til skilnaden er mellom anna at partane i trygdeoppgjeret i 2008 blei samde om ei fordeling innanfor den økonomiske ramma der ein nytta noko av midlane til å auke særtillegget.

Den historiske utviklinga av pensjonane med vidare går fram av tabellane i vedlegget til proposisjonen. Dei viser mellom anna utviklinga av minstepensjonane frå 1970 både i nominell og reell verdi. Det går fram at minstepensjonen har hatt ein særleg sterk realvekst. Dette heng saman med at satsane for særtillegget er trappa opp gjennom åra, seinast gjennom dei nemnde aukane frå 1. mai 2008 og 1. mai 2009.

Denne utviklinga vil halde fram det neste året som følgje av den vidare opptrappinga av særtillegget som partane blei samde om i trygdeoppgjeret for 2008. Det ordinære særtillegget aukar frå 97 prosent til 100 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2010.

5 Skattereglane for pensjonistar i 2010

Dei særlege skattereglane som gjeld for pensjonistar i 2010 er i hovudsak ei vidareføring av skattereglane frå 1992. Forslag til nye reglar som skal gjelde frå 1. januar 2011, har vore på høyring. Finansdepartementet vil innan kort tid leggje fram eit endeleg forslag.

Alderspensjonistar - særfrådrag

Frå og med den månaden skattytaren fyller 70 år, får ho eller han eit særfrådrag i inntekta. I 2010 utgjer fullt særfrådrag 1 614 kroner per månad, dvs. 19 368 kroner for heile året. Skattytarar som etter fylte 67 år har teke ut alderspensjon etter § 19-6 i folketrygdlova, har òg rett til eit slikt særfrådrag. Skattytarar mellom 67 og 70 år som ikkje har teke ut full alderspensjon, får særfrådraget avkorta. Særfrådraget blir gitt i allmenn inntekt, dvs. inntekta som ligg til grunn for utrekninga av felles-, kommune- og fylkesskatt.

Pensjonistar med avtalefesta pensjon (AFP) har ikkje rett til særfrådrag.

Uførepensjonistar - særfrådrag

Skattytarar som får førebels uførepensjon etter folketrygdlova § 12-16, tidsavgrensa uførestønad eller uførepensjon av di arbeidsevna er varig nedsett med minst to tredelar, skal i 2010 ha eit særfrådrag i inntekta på 1 614 kroner per månad, dvs. 19 368 kroner for heile året. Er arbeidsevna nedsett med mellom halvdelen og to tredelar, skal skattytaren ha eit halvt særfrådrag. Særfrådraget blir gitt i allmenn inntekt.

Minstefrådraget for pensjonsinntekter

Når skatten skal reknast ut, blir lønsinntekter og pensjonsinntekter reduserte med eit minstefrådrag. I 2010 utgjer minstefrådraget for pensjonsinntekter 26 prosent av inntekta, men maksimalt 60 950 kroner. Til samanlikning er minstefrådraget for lønsinntekter på 36 prosent av inntekta, men maksimalt 72 800 kroner.

Trygdeavgift

Satsen for trygdeavgift på pensjonsinntekt mv. i 2010 er 3 prosent. Til samanlikning er trygdeavgift på lønsinntekt 7,8 prosent.

Særskild skatteavgrensingsregel

Det gjeld ein særskild skatteavgrensingsregel som sikrar at pensjonistar mv. med låg inntekt og formue ikkje skal betale skatt. Denne regelen inneber at skattytarar som har rett til fullt særfrådrag etter reglane som er nemnde ovanfor, og som ikkje mottek tidsavgrensa uførestønad, ikkje skal betale skatt når nettoinntekta (allmenn inntekt minus minstefrådrag pluss evt. formuestillegg) er under 113 700 kroner for einslege og 206 700 kroner for ektepar. Ved utrekninga av nettoinntekta skal ein leggje til 1,5 prosent av nettoformue over 200 000 kroner.

Skatteavgrensinga som følgje av skatteavgrensingsregelen blir trappa ned med inntekta. Dette skjer ved at trygdeavgift og felles-, kommune- og fylkesskatt skal setjast til 55 prosent av den allmenne inntekta som overstig dei skattefrie grensene. Skatteavgrensingsregelen skal nyttast når denne regelen gir lågast skatt. Den særskilde skatteavgrensingsregelen blir ikkje nytta ved fastsetjing av toppskatt eller skatt på formue.

Skatteavgrensingsregelen gjeld òg for skattytarar som har overgangsstønad, etterlatnepensjon, minst 2/3 uførepensjon eller avtalefesta pensjon (AFP).

6 Krigspensjonering

Staten dekkjer utgiftene til krigspensjon etter lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersonar (§ 19) og lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for heimestyrkepersonell og sivilpersonar (§ 25).

Under kap. 660, post 70 Tilskott militære og post 71 Tilskott sivile, er det for 2010 løyvd respektive 185 mill. kroner og 435 mill. kroner.

Etter ei tilleggslov av 29. juni 1951 nr. 34 skal krigspensjonane regulerast like mykje som statspensjonane, dvs. i takt med grunnbeløpet i folketrygda. For 2010 blir det rekna med meirutgifter på 5 mill. kroner til krigspensjoneringa for militærpersonar og 11 mill. kroner til krigspensjoneringa for heimestyrkepersonell og sivilpersonar.

Det blir gjort framlegg om å auke løyvinga under kap. 660 Krigspensjonering med 16 mill. kroner for 2010.

7 Avtalefesta pensjon

Etter lov 23. desember 1988 nr. 110 om statstilskott til ordningar for avtalefesta pensjon § 6 gir staten tilskott med 40 prosent av pensjonsutgiftene for pensjonistar over 64 år.

Under kap. 666, post 70 Tilskott er det for 2010 løyvd 1 515 mill. kroner til statstilskott.

AFP-pensjonane blir rekna ut som pensjonane frå folketrygda. Det blir gjort framlegg om å auke statstilskottet med 38 mill. kroner.

8 Pensjonstrygda for sjømenn

Etter lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn § 15 gir staten visse tilskott. Staten dekkjer m.a. utgiftene til krigsfartstillegg for fartsmånader mellom 1. september 1939 og 31. desember 1945. Etter § 8 er pensjonsordninga garantert av staten. Pensjonstrygda går med årlege underskott, som blir dekte av staten av di reguleringsfondet i ordninga er brukt opp.

Under kap. 664 Pensjonstrygda for sjømenn, post 70 Tilskott, er det for 2010 løyvd 478 mill. kroner.

Pensjonssatsane og krigsfartstillegget blir fastsette i prosent av grunnbeløpet i folketrygda, og aukar såleis automatisk når grunnbeløpet blir regulert. Både underskottet og utgiftene til krigsfartstillegg aukar når grunnbeløpet aukar. Det blir

gjort framlegg om å auke tilskottet med 30 mill. kroner.

9 Statspensjonar og andre pensjonsforhold

Ved handsaminga av St.meld. nr. 29 (1985–1986) føresette Stortinget at pensjonar skal regulerast i takt med grunnbeløpet i folketrygda. Ei slik regulering blei første gong gjort med verknad frå 1. mai 1986 og seinast 1. mai 2009.

Tenestepensjonane i offentleg sektor er såkalla bruttoordningar som blir gitt i tillegg til folketrygda. Pensjonen frå folketrygda skal alltid betalast fullt ut, medan tenestepensjonen blir redusert med eit samordningsfrådrag. Vanlegvis utgjer samordningsfrådraget ¾ grunnbeløp og heile tilleggspensjonen og/eller særtillegget når tenestepensjonen blir gitt for full tenestetid (vanlegvis 30 år).

Når satsane for særtillegg aukar, blir dette motsvara av eit høgare samordningsfrådrag, og Staten pensjonskasse sin del av utbetalte pensjonar aukar noko mindre enn auken i grunnbeløpet. Nettoeffekten av reguleringa av grunnbeløpet i 2010 og auken i satsane for særtillegg på utbetalte pensjonar vil være om lag 3 prosent. Dei totale meirutgiftene for pensjonane som følgje av endra grunnbeløp og særtillegg vil utgjere om lag 379 mill. kroner. Auken er delt med 0,5 mill. kroner på kap. 611 Pensjonar av statskassa, 373 mill. kroner på kap. 612 Tilskott til Statens pensjonskasse, 1 mill. kroner på kap. 615 Yrkesskadeforsikring og 4 mill. kroner på kap. 616 Gruppelivsforsikring.

Under kap. 611 Pensjonar av statskassa, blir det gjort framlegg om å auke løyvingane med 0,5 mill. kroner.

Under kap. 612 Tilskott til Statens pensjonskasse blir det gjort framlegg om å auke løyvingane med 373 mill. kroner, fordelt med 369 mill. kroner på Post 01 Driftsutgifter og 4 mill. kroner på Post 70 For andre medlemer av Statens pensjonskasse.

Under kap. 615 Yrkesskadeforsikring og kap. 616 Gruppelivsforsikring blir det gjort framlegg om å auke løyvingane med respektive 1 mill. kroner under kap 615 og 4 mill. kroner under kap 616.

10 Auke i særtillegget som følgje av trygdeoppgjeret 2008

I trygdedrøftingane i 2008 blei partane samde om ein plan for å trappe opp minstepensjonen til einslege pensjonistar slik at han frå 1. mai 2010 utgjer to gonger grunnbeløpet. Første steg i denne planen var å heve den ordinære satsen for særtillegget frå 79,33 prosent til 94 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2008. Satsen blei trappa vidare opp til 97 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2009. Siste steg i planen er å trappe han opp til 100 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2010.

I samband med handsaminga av statsbudsjettet for 2010, jf. Prop. 1 S (2009–2010), blei den ordinære satsen for særtillegget auka til 100 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2010. Særtillegget blir gitt med ein ordinær sats og ein minstesats (74 prosent av grunnbeløpet). Minstesatsen gjeld når pensjonisten har ektefelle eller sambuar som har tilleggspensjon større enn det ordinære særtillegget, men ektefellane er likevel sikra samla tilleggspensjon og særtillegg tilsvarande to gonger særtillegget etter ordinær sats. I andre høve blir det gitt særtillegg etter ordinær sats, det vil seie både til einslege minstepensjonistar og til ektepar der begge er minstepensjonistar.

Auken i den ordinære særtilleggssatsen vil gi eit ytterlegare løft for minstepensjonistane. Samstundes vil fleire med tilleggspensjon få pensjonen sin supplert med eit avkorta særtillegg. Dei vil då falle innanfor gruppa minstepensjonistar. Sjølv om enkelte kan ha ei kjensle av at dei får liten nytte av den tilleggspensjonen dei har tent opp, er det i denne samanhengen viktig å framheve at desse pensjonistane får ein auke i pensjonen i tillegg til den auken som hevinga av grunnbeløpet gir.

Departementet vil òg gjere merksam på at pensjonistar med supplerande pensjonar som er samordningspliktige med folketrygda, vil få dei supplerande pensjonane samordna på nytt. Minstepensjonistar som har tenestepensjon som er fullt opptent, vil såleis ikkje få ein ekstra auke i samla pensjon ved at særtilleggssatsen blir heva til 100 prosent av grunnbeløpet frå 1. mai 2010. Minstepensjonistar som har ein tenestepensjon i tillegg til folketrygda vil difor få ein auke på 3,77 prosent frå 2009 til 2010.

11 Supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg

11.1 Innleiing

Ordninga med supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg blei innført frå 1. januar 2006 for å sikre personar over 67 år med liten eller ingen pensjon frå folketrygda ei samla inntekt svarande til minstepensjon, jf. lov 29. april 2005 nr. 21.

Ytingane frå ordninga blir prøvde mot inntekt og òg mot formue, og det er et vilkår at stønadstakar er busett i Noreg. Detaljane i ordninga går fram av Ot.prp. nr. 14 (2004–2005). Garantinivået i ordninga etter § 5 i lova om supplerande stønad svarar til minstepensjonane i folketrygda, med unntak av at regelen om dobbelt særtillegg til ein pensjonist som forsørgjer ektefelle over 60 år ikkje er innlemma i ordninga. Det er dermed tre satsar for supplerande stønad ut frå sivil status og alderen til ektefellen. Med ektefellar meiner ein òg sambuarar mv. (sjå § 2 andre ledd i lova).

11.2 Endring av satsane for supplerande stønad

Som ledd i trygdeoppgjeret i 2008 blei det som nemnt etablert ein opptrappingsplan for særtillegget til ytingar frå folketrygda. Satsane for supplerande stønad følgjer same opptrappingsplan som særtillegget for alders-, uføre- og etterlatnepensjon i perioden 2008-2010. Satsane for supplerande stønad går direkte fram av lova, jf. § 5, og i samsvar med opptrappingsplanen blei dei naudsynte justeringane i satsane frå 1. mai 2008 gjennomført etter forslag i Ot.prp. nr. 77 (2007–2008), som eit første steg i planen. Andre steg i opptrappingsplanen blei etter forslag i Ot. prp. nr. 99 (2008–2009) gjennomført frå 1. mai 2009.

Frå 1. mai 2010 skal ein setje i verk den siste delen av opptrappingsplanen for særtillegget. Fullt særtillegg etter ordinær sats skal då auke frå 97 prosent til 100 prosent av grunnbeløpet (G) i folketrygda.

Slik heving av særtilleggssatsen gjer at satsane for supplerande stønad blir endra som følgjer:

- Frå 1,97 G til 2 G for einslege.
- Frå 2,47 G til 2,50 G for ein stønadstakar med ektefelle under 67 år.
- Frå 1,82 G til 1,85 G for kvar av ektefellane når dei begge har fylt 67 år.

Arbeidsdepartementet foreslår at § 5 første ledd i lov om supplerande stønad blir endra i tråd med dette. Ein viser til lovforslaget.

11.3 Ikraftsetjing. Økonomiske og administrative konsekvensar

Det blir gjort framlegg om at endringane tek til å gjelde straks, med verknad frå 1. mai 2010. Dei auka satsane for supplerande stønad er rekna å gi meirutgifter på om lag 3,5 mill. kroner i 2010. Heilårseffekten er rekna til om lag 5,5 mill. kroner. Endringane vil òg gjelde for personar som hadde supplerande stønad før 1. mai 2010. Forslaga har ikkje nemnande administrative konsekvensar.

Med grunnbeløpet 75 641 kroner utgjer maksimal supplerande stønad på årsbasis 151 282 kroner for einslege, 189 103 kroner for stønadstakarar som forsørgjer ektefelle og 139 936 kroner for kvar av ektefellane når begge er stønadstakarar.

Arbeidsdepartementet

t i l r å r :

At Dykkar Majestet godkjenner og skriv under eit framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringar i lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg (auke av stønadssatsane) og trygdeoppgjeret 2010.

Vi HARALD, Noregs Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bede om å gjere vedtak til lov om endringar i lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerande stønad for personar med kort butid i Noreg (auke av stønadssatsane) og om trygdeoppgjeret 2010 i samsvar med eit vedlagt forslag.

A

Forslag

til lov om endringar i lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg (auke av stønadssatsane)

I

I lov 29. april 2005 nr. 21 om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg skal § 5 første ledd lyde:

Full supplerande stønad skal vere

a) *2,0* gonger grunnbeløpet for einslege stønadstakarar
b) *2,5* gonger grunnbeløpet for personar med ektemake under 67 år
c) *1,85* gonger grunnbeløpet for kvar av ektemakane når begge har fylt 67 år.

II

Lova her trer i kraft straks og blir gitt verknad frå 1. mai 2010.

B
Forslag
til vedtak om trygdeoppgjeret 2010

I

Grunnbeløpet i folketrygda blir sett til 75 641 kroner med verknad frå 1. mai 2010.

II

1. Pensjonar i Statens pensjonskasse blir regulerte i samsvar med auken i grunnbeløpet pr. 1. mai 2010.
2. Statens pensjonskasse blir gitt fullmakt til å regulere og tilpasse pensjonar som på grunn av særlege pensjonstekniske høve ikkje med eit rimeleg resultat kan regulerast i samsvar med punkt 1.
3. Arbeidsdepartementet får fullmakt til å regulere pensjonar av statskassa på same måten som for statspensjonistar etter punkt 1.

III

I statsbudsjettet for 2010 blir det gjort følgjande endringar:

Utgifter:

Kap	Post	Formål	Kroner
611		Pensjonar av statskassa	
	01	Driftsutgifter, overslagsløyving, blir auka med	500 000
		frå kr 20 900 000 til kr 21 400 000	
612		Tilskott til Statens pensjonskasse	
	01	Driftsutgifter, overslagsløyving, blir auka med	369 000 000
		frå kr 7 498 000 000 til kr 7 867 000 000	
	70	For andre medlemer av Statens pensjonskasse, overslagsløyving, blir auka med	4 000 000
		frå kr 84 000 000 til kr 88 000 000	
615		Yrkesskadeforsikring	
	01	Driftsutgifter, overslagsløyving, blir auka med	1 000 000
		frå kr 85 000 000 til 86 000 000	
616		Gruppelivsforsikring	
	01	Driftsutgifter, overslagsløyving, blir auka med	4 000 000
		frå kr 142 000 000 til kr 146 000 000	
660		Krigspensjon	
	70	Tilskott, militære, overslagsløyving, blir auka med	5 000 000
		frå kr 185 000 000 til kr 190 000 000	
	71	Tilskott, sivile, overslagsløyving, blir auka med	11 000 000
		frå kr 435 000 000 til kr 446 000 000	
664		Pensjonstrygda for sjømenn	
	70	Tilskott, blir auka med	30 000 000
		frå kr 478 000 000 til kr 508 000 000	
666		Avtalefesta pensjon	
	70	Tilskott, blir auka med	38 000 000
		frå kr 1 515 000 000 til kr 1 553 000 000	

Kap	Post	Formål	Kroner
667		Supplerande stønad til personar over 67 år	
	70	Tilskott, blir auka med	11 600 000
		frå kr 330 000 000 til kr 341 600 000	
2620		Stønad til einsleg mor eller far	
	70	Overgangsstønad, overslagsløyving, blir auka med	64 000 000
		frå kr 2 532 000 000 til kr 2 596 000 000	
2651		Ytingar under arbeidsavklaring	
	70	Arbeidsavklaringspengar, overslagsløyving, blir auka med	703 000 000
		frå kr 27 840 000 000 til kr 28 543 000 000	
2655		Uførheit	
	70	Grunnpensjon, overslagsløyving, blir auka med	496 000 000
		frå kr 19 660 000 000 til kr 20 156 000 000	
	71	Tilleggspensjon, overslagsløyving, blir auka med	784 000 000
		frå kr 31 060 000 000 til kr 31 844 000 000	
	72	Særtillegg, overslagsløyving, blir auka med	51 000 000
		frå kr 2 004 000 000 til kr 2 055 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd, overslagsløyving, blir auka med	2 000 000
		frå kr 70 000 000 til kr 72 000 000	
2670		Alderdom	
	70	Grunnpensjon, overslagsløyving, blir auka med	1 082 000 000
		frå kr 42 868 000 000 til kr 43 950 000 000	
	71	Tilleggspensjon, overslagsløyving, blir auka med	1 741 000 000
		frå kr 68 967 000 000 til kr 70 708 000 000	
	72	Ventetillegg, overslagsløyving, blir auka med	1 000 000
		frå kr 33 000 000 til kr 34 000 000	
	73	Særtillegg, overslagsløyving, blir auka med	145 000 000
		frå kr 5 755 000 000 til kr 5 900 000 000	
2680		Ytingar til gjenlevande ektefellar	
	70	Grunnpensjon, overslagsløyving, blir auka med	32 000 000
		frå kr 1 270 000 000 til kr 1 302 000 000	
	71	Tilleggspensjon, overslagsløyving, blir auka med	26 000 000
		frå kr 1 025 000 000 til kr 1 051 000 000	
	72	Særtillegg, overslagsløyving, blir auka med	2 000 000
		frå kr 97 000 000 til kr 99 000 000	

Vedlegg 1

Tabellar

Tabell 1.1 Oversikt over grunnbeløpet i folketrygda frå 1967.

Storleiken på grunnbeløpet			Gjennomsnittleg årleg grunnbeløp	
Frå	Per år kr	Per md. kr	År	Beløp kr
1.01.1967	5 400	450,00	1967	5 400
1.01.1968	5 900	491,67	1968	5 900
1.01.1969	6 400	533,33	1969	6 400
1.01.1970	6 800	566,67	1970	6 800
1.01.1971	7 200	600,00		
1.05.1971	7 500	625,00	1971	7 400
1.01.1972	7 900	658,33	1972	7 900
1.01.1973	8 500	708,33	1973	8 500
1.01.1974	9 200	766,67		
1.05.1974	9 700	808,33	1974	9 533
1.01.1975	10 400	866,67		
1.05.1975	11 000	916,67	1975	10 800
1.01.1976	11 800	983,33		
1.05.1976	12 100	1 008,33	1976	12 000
1.01.1977	13 100	1 091,67		
1.05.1977	13 400	1 116,67		
1.12.1977	14 400	1 200,00	1977	13 383
1.07.1978	14 700	1 225,00	1978	14 550
1.01.1979	15 200	1 266,67	1979	15 200
1.01.1980	16 100	1 341,67		
1.05.1980	16 900	1 408,33	1980	16 633
1.01.1981	17 400	1 450,00		
1.05.1981	19 100	1 591,67		
1.10.1981	19 600	1 633,33	1981	18 658
1.05.1982	21 200	1 766,67	1982	20 667
1.01.1983	21 800	1 816,67		
1.05.1983	22 600	1 883,33	1983	22 333
1.05.1984	24 200	2 016,67	1984	23 667
1.05.1985	25 900	2 158,33	1985	25 333
1.01.1986	26 300	2 191,67		
1.05.1986	28 000	2 333,33	1986	27 433
1.05.1987	29 900	2 491,67	1987	29 267
1.01.1988	30 400	2 533,33		
1.04.1988	31 000	2 583,33	1988	30 850
1.04.1989	32 700	2 725,00	1989	32 275
1.05.1990	34 000	2 833,33		

Tabell 1.1 Oversikt over grunnbeløpet i folketrygda frå 1967.

Storleiken på grunnbeløpet			Gjennomsnittleg årleg grunnbeløp	
Frå	Per år kr	Per md. kr	År	Beløp kr
1.12.1990	34 100	2 841,67	1990	33 575
1.05.1991	35 500	2 958,33	1991	35 033
1.05.1992	36 500	3 041,67	1992	36 167
1.05.1993	37 300	3 108,33	1993	37 033
1.05.1994	38 080	3 173,33	1994	37 820
1.05.1995	39 230	3 269,17	1995	38 847
1.05.1996	41 000	3 416,67	1996	40 410
1.05.1997	42 500	3 541,67	1997	42 000
1.05.1998	45 370	3 780,83	1998	44 413
1.05.1999	46 950	3 912,50	1999	46 423
1.05.2000	49 090	4 090,83	2000	48 377
1.05.2001	51 360	4 280,00	2001	50 603
1.05.2002	54 170	4 514,17	2002	53 233
1.05.2003	56 861	4 738,42	2003	55 964
1.05.2004	58 778	4 898,17	2004	58 139
1.05.2005	60 699	5 058,25	2005	60 059
1.05.2006	62 892	5 241,00	2006	62 161
1.05.2007	66 812	5 567,67	2007	65 505
1.05.2008	70 256	5 854,67	2008	69 108
1.05.2009	72 881	6 073,42	2009	72 006
1.05.2010	75 641	6 303,42	2010	74 721

Tabell 1.2 Minstepensjon (årleg gjennomsnitt) for einslege og ektepar (begge pensjonistane har særtillegg) og grunnbeløpet (G) (årleg gjennomsnitt). Endring i realverdien. 1970-2009.

	Særtilleggssats ved utgangen av året (pst. av G)		Årlege minstepensjonar			Endring i realverdi frå året før		
						Minstepensjon		
År	Høgaste pst.	Lågaste pst.	Einsleg kr	Ektepar kr	Gj.sn. grunn-beløp kr	Einsleg pst.	Ektepar pst.	Gj.sn. grunn-beløp kr
1970	7,50	7,50	7 810	11 970	6 800	-	-	-
1971	14,00	14,00	8 900	13 850	7 400	6,8	8,4	2,0
1972	17,00	16,00	9 664	15 023	7 900	1,7	1,6	-0,0
1973	17,00	16,00	10 445	16 220	8 500	0,2	0,1	-0,2
1974	17,00	16,00	11 655	18 101	9 533	2,3	2,3	2,8
1975	21,50	20,25	13 308	20 696	10 800	2,3	2,4	1,5
1976	25,00	24,00	15 363	24 215	12 000	5,6	7,0	1,6
1977	31,00	30,00	17 770	28 331	13 383	5,9	7,1	2,1
1978	36,00	35,00	20 228	32 760	14 550	5,3	6,9	0,6
1979	40,00	39,00	21 780	35 406	15 200	2,9	3,3	-0,1
1980	44,00	41,00	24 345	39 339	16 633	0,7	0,1	-1,5
1981	48,00	45,00	27 882	45 066	18 658	1,0	1,0	-1,1
1982	49,00	46,00	31 228	50 633	20 667	0,5	0,9	-0,6
1983	51,50	47,50	34 153	55 248	22 333	0,8	0,6	-0,4
1984	52,50	48,50	36 516	59 056	23 667	0,5	0,5	-0,4
1985	53,00	49,00	39 220	63 496	25 333	1,7	1,8	1,3

Tabell 1.2 Minstepensjon (årleg gjennomsnitt) for einslege og ektepar (begge pensjonistane har særtillegg) og grunnbeløpet (G) (årleg gjennomsnitt). Endring i realverdien. 1970-2009.

	Særtilleggssats ved utgangen av året (pst. av G)		Årlege minstepensjonar			Endring i realverdi frå året før		
						Minstepensjon		
År	Høgaste pst.	Lågaste pst.	Einsleg kr	Ektepar kr	Gj.sn. grunnbeløp kr	Einsleg pst.	Ektepar pst.	Gj.sn. grunnbeløp kr
1986	54,50	49,75	42 884	69 196	27 433	2,1	1,7	1,1
1987	54,50	49,75	45 724	73 776	29 267	-2,0	-2,0	-1,9
1988	57,00	52,25	48 786	78 966	30 850	0,0	0,4	-1,2
1989	57,00	52,25	51 174	82 896	32 275	0,3	0,4	0,1
1990	58,00	53,25	53 438	86 652	33 575	0,3	0,4	-0,1
1991	60,50	54,80	56 112	90 840	35 033	1,5	1,3	0,8
1992	60,50	54,80	58 048	93 890	36 167	1,1	1,0	0,9
1993	60,50	54,80	59 440	96 128	37 033	0,1	0,1	0,1
1994	60,50	60,50[1]	60 700	102 496	37 820	0,7	5,1	0,7
1995	61,55	61,55[1]	62 752	106 088	38 847	0,9	1,0	0,2
1996	61,55	61,55[1]	65 284	110 368	40 410	2,8	2,8	2,8
1997	63,20	63,20[1]	68 320	115 632	42 000	2,0	2,1	1,3
1998	79,33	79,33[1]	77 360	132 512	44 413	10,7	12,1	3,4
1999	79,33	79,33[1]	83 256	143 288	46 423	5,2	5,7	2,2
2000	79,33	79,33[1]	86 756	149 312	48 377	1,0	1,0	1,0
2001	79,33	79,33[1]	90 744	156 184	50 603	1,5	1,5	1,5
2002	79,33	79,33[1]	95 460	164 312	53 233	3,9	3,9	3,9
2003	79,33	79,33[1]	100 356	176 536	55 964	2,6	4,9	2,6
2004	79,33	79,33[1]	104 260	187 232	58 139	3,4	5,6	3,4
2005	79,33	79,33[1]	107 704	196 424	60 059	1,7	3,3	1,7
2006	79,33	79,33[1]	111 476	204 312	62 161	1,2	1,7	1,2
2007	79,33	79,33[1]	117 476	215 304	65 505	4,6	4,6	4,6
2008	94,00	94,00[1]	130 804	240 864	69 108	7,3	7,8	1,6
2009	97,00	97,00[1]	141 144	260 680	72 006	5,7	6,0	2,0

[1] Om begge ektefellane har særtillegg
Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Tabell 1.3 Personar med pensjon/overgangsstønad frå folketrygda.

	Per 31. desember 2007			Per 31. desember 2008			Per 31. desember 2009		
	Talet på personar	Av dette med minste-yting[1]	I pst. av alle	Talet på personar	Av dette med minste-yting[1]	I pst. av alle	Talet på personar	Av dette med minste-yting[1]	I pst. av alle
Alders-pensjonistar	639 255	176 494	28	642 815	191 887	30	650 871	186 875	29
Uføre-pensjonistar[2]	294 850	50 958	17	295 968	57 126	19	296 354	57 093	19
Gjenlevande ekte-fellar	23 310	3 629	16	22 905	5 681	25	22 277	5 903	26
Tidlegare familiepleiarar	152	152	100	126	126	100	125	125	100
Ugifte forsørgjarar og skilte separerte forsørgjarar	23 213	23 213	100	21 717	21 717	100	23 228	23 228	100
I alt	980 780	254 446	26	983 531	276 537	28	992 855	273 224	28

1 Frå og med 1.01.98 blir det ikkje gitt særtillegg til ugifte, skilde og separerte forsørgjarar. Overgangsstønaden er 1,97 gonger grunnbeløpet.
2 Personar med tidsavgrensa uførestønad (30 333 per 31.12.06, 38 694 per 31.12.07, 43 968 per 31.12.08 og 49 885 per 31.12.09) er ikkje med.
Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Tabell 1.4 Alders- og uførepensjonistar med særtillegg og sats for særtillegg per 31.12.2009.

	Høgaste sats			Lågaste sats[1]		
	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn	I alt
Alderspensjonistar i alt	89 254	19 626	108 880	74 381	3 614	77 995
67-69 år	6 776	2 744	9 520	12 841	498	13 339
70 år og over	82 478	16 882	99 360	61 540	3 116	64 656
Uførepensjonistar i alt	33 092	10 094	43 186	12 774	1 133	13 907
Under 50 år	5 766	3 417	9 183	501	217	718
50-59 år	14 045	3 930	17 975	2 891	408	3 299
60-66 år	13 177	2 719	15 896	9 197	489	9 686
67-69 år	104	28	132	185	19	204
I alt	122 346	29 720	152 066	87 155	4 747	91 902

1 Den lågaste satsen omfattar også dei som har særtillegg som ligg mellom høg og låg sats (jf. endring i særtilleggssatsane for ektefellar frå 1.01.94).
Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Tabell 1.5 Alderspensjonistar og uførepensjonistar med full pensjon, samt gjenlevande ektefellar med og utan tilleggspensjon per 31. desember 2009[1]

	Berre pensjonistar med full pensjon			
	Alderspensjonistar med full pensjon	Uførepensjonistar med full pensjon	Gjenlevande ektefelle med pensjon/ overgangsstønad	I alt
Utan tilleggspensjon	43 818	7 786	526	52 130
Under 0,55 G	80 828	25 171	10 262	116 261
0,55 G - 0,60 G	7 968	2 145	818	10 931
0,60 G - 0,80 G	36 147	9 784	2 969	48 900
0,80 G - 1,00 G	43 844	11 555	2 536	57 935
1,00 G - 1,50 G	129 270	52 317	3 864	185 451
1,50 G - 2,00 G	138 783	77 689	1 277	217 749
Over 2,00 G	170 213	56 769	25	227 007
I alt	650 871	243 216	22 277	916 364

[1] Uførepensjonistar med graderte pensjonar er ikkje med i tabellen, og heller ikkje personar med tidsavgrensa uførestønad.
Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Tabell 1.6 Personar som tente opp tilleggspensjon (unntatt personar som fekk godskrive pensjonspoeng etter særreglar for uførepensjonistar)[1]

	Talet på personar			I prosent av folketalet 17-69 år per 31. desember	
År	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner pst.	Menn pst.
1967	379 284	1 000 303	1 379 587	31,0	82,0
1970	406 912	1 000 262	1 407 174	32,7	80,3
1973	467 148	1 019 234	1 486 382	36,8	79,9
1975	506 236	1 034 142	1 540 378	39,4	79,9
1977	581 234	1 068 877	1 650 111	44,7	81,5
1978	616 895	1 074 064	1 690 959	47,2	81,3
1979	646 502	1 081 518	1 728 020	49,2	81,5
1980	677 229	1 096 561	1 773 790	51,2	82,1
1981	698 253	1 097 511	1 795 764	52,5	81,6
1982	710 012	1 083 001	1 793 013	53,1	79,9
1983	722 474	1 080 593	1 803 067	53,6	79,1
1984	745 200	1 087 816	1 833 016	53,0	79,1
1985	776 418	1 100 216	1 876 634	56,9	79,3
1986	812 883	1 122 975	1 935 858	59,1	80,2
1987	846 414	1 128 753	1 975 167	61,1	79,9
1988	861 669	1 128 573	1 990 242	61,8	79,1
1989	850 403	1 099 913	1 950 316	60,7	76,7
1990	856 668	1 089 392	1 946 060	61,0	75,8
1991	865 544	1 082 327	1 947 871	61,4	74,9
1992	872 979	1 079 078	1 952 057	61,7	74,3
1993	884 425	1 081 504	1 965 929	62,2	74,2
1994	900 904	1 099 311	2 000 215	63,2	75,2
1995	918 852	1 116 499	2 035 351	64,2	76,1
1996	935 019	1 132 310	2 067 329	65,0	76,9
1997	951 227	1 154 670	2 105 897	65,8	78,0
1998	971 935	1 117 106	2 089 041	66,8	79,0
1999	982 630	1 180 713	2 163 343	67,1	78,7
2000	993 640	1 184 738	2 178 378	67,5	78,4
2001	1 004 786	1 192 262	2 197 048	67,9	78,6
2002[2]	1 042 390	1 217 940	2 260 330	69,9	79,7
2003	1 047 220	1 213 481	2 260 701	69,7	78,8
2004[3]	1 055 298	1 220 056	2 275 354	69,6	78,6
2005	1 066 792	1 233 628	2 300 420	69,6	78,6
2006	1 091 040	1 268 836	2 359 876	70,3	79,7
2007	1 122 217	1 310 901	2 433 188	71,4	80,8
2008	1 156 258	1 354 359	2 510 617	72,4	81,8

[1] Personar med pensjonsgjevande inntekt som døydde eller utvandra i året er tekne ut frå 1982.
[2] Frå 1.1. 2002 er rehabiliteringspengar og attføringspengar pensjonsgjevande inntekt.
[3] Frå 1.1. 2004 blei det innført ei ny uføreyting, tidsavgrensa uførestønad, som er pensjonsgjevande inntekt.
Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Tabell 1.7 Utviklinga av gjennomsnittleg pensjonspoeng for ikkje-uføre 1967-2008.

År	Kvinner	Menn
1967	1,88	3,55
1968	1,87	3,52
1969	1,84	3,49
1970	1,90	3,63
1971	1,96	3,82
1972	2,03	3,89
1973	2,08	3,96
1974	2,09	4,01
1975	2,19	4,14
1976	2,30	4,29
1977	2,26	4,30
1978	2,26	4,32
1979	2,23	4,29
1980	2,27	4,31
1981	2,31	4,30
1982	2,33	4,20
1983	2,36	4,25
1984	2,41	4,30
1985	2,46	4,36
1986	2,53	4,40
1987	2,69	4,60
1988	2,74	4,64
1989	2,77	4,54
1990	2,88	4,61
1991	2,95	4,61
1992	2,92	4,25
1993	2,95	4,24
1994	2,99	4,27
1995	3,02	4,30
1996	3,06	4,32
1997	3,10	4,37
1998	3,13	4,41
1999	3,18	4,42
2000	3,19	4,41
2001	3,22	4,43
2002	3,21	4,39
2003	3,20	4,32
2004	3,18	4,28
2005	3,20	4,28
2006	3,24	4,31
2007	3,27	4,34
2008	3,32	4,35

Kjelde: Arbeids- og velferdsdirektoratet

Vedlegg 2

Protokoll fra møtet 10. mai 2010 mellom representanter for staten og representanter fra Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Norge, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, Unio og Akademikerne for å gjennomgå rapporten fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene Om grunnlaget for inntektsoppgjørene 2010 av 26. mars 2010

Representanter for staten ved Arbeidsdepartementet og Finansdepartementet og representanter for Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Norge, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, Unio og Akademikerne har i møte 10. mai 2010 gjennomgått rapporten Om grunnlaget for inntektsoppgjørene 2010 av 26. mars 2010 (NOU 2010: 4) fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene.

Ved gjennomgangen av rapporten konstaterte partene at utvalget har beregnet lønnsveksten for lønnstakere i alt til 4,1 prosent fra 2008 til 2009. Videre konstaterte partene at lønnsveksten for lønnstakere i alt fra 2007 til 2008 er oppjustert fra 6,0 prosent til 6,3 prosent.

Partene vil vurdere tallene, og i henhold til Stortingets retningslinjer for regulering av grunnbeløpet, komme tilbake til disse under drøftingene om reguleringen av grunnbeløpet fra 1. mai 2010.

Følgende var til stede på møtet:

- Norsk Pensjonistforbund: Arild Daleng
- Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon: Stian Oen
- Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner: Arne Lein
- Landsorganisasjonen i Norge: Øystein Nilsen
- Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund: Bjørn Tore Stølen
- Unio: Erik Orskaug
- Akademikerne: Pål Skarsbak
- Arbeidsdepartementet: Roger Nordhagen, Sara Bruvoll og Tormod Belgum
- Finansdepartementet: Yngvar Tveit

Oslo, 10. mai 2010
Norsk Pensjonistforbund
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner
Landsorganisasjonen i Norge
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund
Unio
Akademikerne
Arbeidsdepartementet

Vedlegg 3

Protokoll fra drøftingene mellom Regjeringen og Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Norge, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, Unio og Akademikerne om regulering av grunnbeløpet i folketrygden fra 1. mai 2010

Drøftingene om årets trygdeoppgjør ble gjennomført ved møter 18. og 20. mai 2010.

Følgende har vært til stede på ett eller flere av møtene:

Norsk Pensjonistforbund: Borge Rørvik, Inger Johanne Knudsen, Liv Thun, Bjørg Hageløkken, Egil Seby, Torolf Støyva, Harald Olimb Norman og Rune Bugge Persson

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon: Knut Magne Ellingsen, Liv Arum, Jarl Ovesen og Stian Oen

Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner: Arne Lein

Landsorganisasjonen i Norge: Tor-Arne Solbakken og Øystein Nilsen

Unio: Erik Orskaug, Odd Arne Strømnes, Eli Vinje og Thor-Eirik Gulbrandsen

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund: Bjørn Tore Stølen

Akademikerne: Pål Skarsbak

Arbeidsdepartementet: statsråd Hanne Bjurstrøm, Rune Solberg, Roger Nordhagen, Simen Fremmergård, Sara Bruvoll, Knut Melheim, Oddbjørn Haga, Espen Halland Dahl og Guttorm Aanes

Finansdepartementet: statssekretær Roger Schjerva og Yngvar Tveit

Organisasjonene la i møtet 18. mai 2010 fram følgende krav:

> «Norsk Pensjonistforbund, Landsorganisasjonen i Norge (LO), Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO), Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO), Unio, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) og Akademikerne heretter kalt «organisasjonene» viser til at det fra Arbeidsdepartementets side er blitt varslet at trygdeforhandlingene for 2010 avholdes 18. og 20. mai 2010.
>
> Organisasjonene fremmer med dette følgende krav:

1. **Etterregulering av grunnbeløpet**

   I følge rapporten Om grunnlaget for inntektsoppgjørene 2010 av 26. mars 2010 (NOU 2010:4) fra det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene er lønnsveksten for lønnstakere i alt fra 2007 til 2008 oppjustert fra 6,0 prosent til 6,3 prosent. På denne bakgrunn mener organisasjonene at det foreligger et etterslep på 0,3% fra oppgjøret i 2008. Det fremmes derfor krav om oppjustering av årsnivået for G for 2008 med samme prosent.

   Videre konstaterer vi at utvalget har beregnet lønnsveksten for lønnsmottakere i alt til 4,1 % fra 2008 til 2009. I trygdeoppgjøret i 2009 la partene til grunn en årslønnsvekst for alle lønnstakere på 4,0% fra 2008 til 2009. På denne bakgrunn mener organisasjonene at det foreligger et etterslep for denne perioden på 0,1%. Det fremmes derfor krav om oppjustering av årsnivået for grunnbeløpet i 2009 med samme prosent.

2. **Regulering av grunnbeløpet**

   Organisasjonene viser til Innstilling S nr 223 (2002 – 2003). Innstillingen fra sosialkomiteen om vurdering av retningslinjer for trygdeoppgjøret der det blant annet fremkommer at:

   «Siktemålet for Regjeringa skal være å gi pensjonister med folketrygdpensjon ei inntektsutvikling minst på linje med utviklingen for yrkesaktive.»

   Regjeringens eget anslag for årslønnsvekst for alle grupper fra 2009 til 2010 er på 3 ¼ prosent, slik det fremkommer i revidert nasjonalbudsjett for 2010.

   Vi kjenner på tidspunktet for årets trygdeoppgjør til forhandlingsresultatet for frontfagene, men vi kjenner fortsatt ikke til forhandlingsresultatene i offentlig sektor inklusiv helsesektoren som vil kunne bli høyere enn frontfagene.

Retningslinjer for reguleringen av grunnbeløpet slår fast at pensjonister med folketrygdpensjon skal ha en inntektsutvikling minst på linje med de yrkesaktive. Organisasjonene er opptatt av at «minst på linje med» må bety at enkelte oppgjør må innebære en regulering som ligger noe over utviklingen for de yrkesaktive.

På bakgrunn av det ovenfor stående, mener organisasjonene at forholdene ved årets oppgjør ligger til rette for å tolke Regjeringens anslag for lønnsveksten for alle lønnstakere i alt å utgjøre 3,3% på årsbasis.

På bakgrunn av dette legger vi inn krav om en årsvekst i grunnbeløpet fra 2009 til 2010, etter etterregulering på 0,4% på 3,3 prosent.

3. Retningslinjene for fremtidig utvikling av løpende pensjon

Organisasjonene legger til grunn at det også etter at pensjonsreformen trer i kraft fra 2011 vil bli gjennomføret forhandlinger om reguleringen av folketrygdens pensjoner. Det er imidlertid så langt en hel rekke uavklarte spørsmål i den forbindelse, blant annet hvorvidt det vil bli utformet retningslinjer for forhandlingene, og hva disse eventuelt vil inneholde. Organisasjonene mener det er avgjørende at slike retningslinjer inneholder tydelige bestemmelser knyttet til fremtidig etterregulering av pensjonene i folketrygden.»

I møtet 20. mai 2010 la organisasjonene fram følgende tilleggskrav :

«Vi viser til de samlede krav som organisasjonene har overlevert Statsråden i møte 18. Mai og som på det tidspunkt hadde sin bakgrunn i de opplysninger som var fremkommet i rapport fra det tekniske beregningsutvalg samt revidert nasjonalbudsjett.

Den 20. Mai er vi gjort kjent med reviderte nasjonalregnskapstall som oppjusterer lønnsveksten for et normalårsverk fra 3,5 til 4,1 prosent. En økning på 0,6 %.

I teknisk beregningsutvalg og trygdeoppgjørene forholder vi oss til vekst i årslønn (eksklusiv overtid og sykefravær). Dette nye tallet er ennå ikke publisert, men vi har fått oss forelagt at dette tallet er oppjustert fra 4,1 til 4,5 prosent. Det betyr at vi har et **etterreguleringskrav på 0,5 prosent og ikke 0,1 prosent for 2009.**

Vi viser avslutningsvis til organisasjonenes protokolltilførsel fra fjorårets trygdeforhandlinger:

Organisasjonene viser til at de tre siste reguleringene har innbefattet en større etterregulering i forhold til anslått lønnsutvikling i RNB. Dersom denne utviklingen gjør seg gjeldende også for anslaget på lønnsutviklingen for 2009 mener organisasjonene at dette må tas hensyn til ved reguleringen i 2010. En slik systematisk etterregulering og forsinket utbetaling over tid, bør da kompenseres.

Med siste tids endringer i tallgrunnlaget velger vi å ta opp igjen denne protokolltilførselen.»

I møte 20. mai 2010 la staten fram følgende tilbud:

«I henhold til retningslinjene for regulering av grunnbeløpet i folketrygden vedtatt av Stortinget i 2003, legges følgende til grunn ved regulering av grunnbeløpet fra 1. mai 2010:

1. Avviket mellom forventet lønnsvekst lagt til grunn ved reguleringen i 2009 (4,0 prosent) og faktisk lønnsvekst (4,5 prosent) fra 2008 til 2009, settes til 0,5 prosentpoeng.
2. Forventet lønnsvekst fra 2009 til 2010 anslås til 3 ¼ (3,25) prosent, jf. anslaget for lønnsveksten for lønnstakere i alt i Revidert nasjonalbudsjett 2010.

Ut fra ovenstående forutsetninger legger staten til grunn at grunnbeløpet økes med 2760 kroner, fra 72 881 kroner til 75 641 kroner, fra 1. mai 2010, som tilsvarer en økning på 3,79 prosent. Dette innebærer at gjennomsnittlig grunnbeløp øker med 3,77 prosent fra 2009 til 2010.

Det vises ellers til at det ordinære særtillegget skal heves til 100 prosent av grunnbeløpet med virkning fra 1. mai 2010 i tråd med avtalen i trygdeoppgjøret i 2008. Økningen ble vedtatt av Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2010, og kommer i tillegg til rammen for trygdeoppgjøret.»

Under drøftingene presiserte staten i tillegg følgende:

«Innenfor vedtatt regelverk er Regjeringen, i god tid før neste trygdeoppgjør, innstilt på å imøtekomme organisasjonenes ønske om et eget møte om prosessen rundt de årlige reguleringene.»

Etter drøftinger i fellesmøter og særmøter ble det 20. mai 2010 enighet mellom staten, Norsk Pensjonistforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner, Landsorganisasjonen i Norge, Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund, Unio, og Akademikerne, om at grunnbeløpet i folketrygden øker med 2 760 kroner, fra 72 881 kroner til 75 641 kroner fra 1. mai 2010.

Oslo, 20. mai 2010

Norsk Pensjonistforbund
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner
Landsorganisasjonen i Norge
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund
Unio
Akademikerne
Arbeidsdepartementet

Protokolltilførsel fra organisasjonene:

Organisasjonene peker på at grunnlaget for trygdeoppgjøret i 2009 ble dramatisk endret i rapporten fra TBU (NOU 2010: 4). Denne endringen ville, dersom disse tallene hadde vært kjent ved trygdeoppgjøret i 2009 gitt 0,3 % høyere regulering av G.

Det er organisasjonenes klare oppfatning at dette forholdet skulle vært hensyntatt ved årets oppgjør.

Det er uakseptabelt at mangelfullt tallmateriale fra staten på denne måten legger premissene for pensjonistenes inntektsutvikling.

På denne bakgrunn forutsetter organisasjonene at Regjeringen legger til rette for at det i framtida legges reelle tall til grunn for oppgjørene, og at dokumentert lønnsutvikling må legges til grunn, uavhengig av når tallene offentliggjøres.

MILJØMERKET
2241 5170
Trykksak
Lobo Media